

Tím pozbylo významu rozhodnutí nižších soudů o eventuálně vznesené námitce započtení.

Jinak dovolací soud neshledal zákonných důvodů, aby byl rozsudek odvolacího soudu i v ostatní části změněn nebo zrušen (§ 510, odst. 3, c. ř. s. v doslovu čl. I. č. 3 zákona ze dne 11. prosince 1934, č. 251 Sb. z. a n. a čl. I. zákona ze dne 17. prosince 1936, č. 314 Sb. z. a n.).

Rozhodnutí č. 14738 Sb. n. s. se na souzený případ nehodí již proto, že tam nešlo o otázku, zda byl spor veden na podnět nebo na poukaz pojistitelův.

Čís. 16738.

Služební poměr úředníků revírních bratrských pokladen.

Jestliže revírní bratrská pokladna přiznala svým úředníkům úplnou paritu se státními zaměstnanci a bylo smlouvou mezi všeobecným pensijním útvarem, jednajícím za bratrskou pokladnu, ujednáno připojištění všech jejích zaměstnanců kolektivně (§ 122 zák. o pens. poj. č. 26/1929 Sb. z. a n.), k němuž přispívala výhradně zaměstnavatelka sama bez účasti zaměstnanců, jsou dávky z připojištění součástí dávek ze zákonného zajištění odpočivných požitků. Jestliže v takovém případě při dovršení 60 let zaměstnancem dosáhly odpočivné požitky zaměstnancovy se započtením dávek získaných z připojištění obdobně výše odpočivných požitků státního úředníka s plnou pensí, může býti dán úředník revírní bratrské pokladny do výslužby.

(Rozh. ze dne 24. února 1938, Rv I 2959/37.)

Žalobce byl u žalované revírní bratrské pokladny v M. zaměstnán od roku 1903 jako úředník. Výměrem ze dne 15. září 1922 byl zpraven o tom, že jeho služební poměr byl upraven usnesením představenstva ze dne 4. srpna 1922 tak, že jest se strany žalované pokladny všeobecně nevypověditelný, že úředník může býti všeobecně ze služby propuštěn jen za těch podmínek, které platí pro státní zaměstnance, že může býti mimo tyto případy propuštěn jen tehdy, jestliže počet členů stále klesá za dalších podmínek, o něž tu nejde. Dopisem žalované pokladny ze dne 26. srpna 1935 byla žalobci dána podle § 31, odst. 2, písm. c) zák. o soukr. zaměst. č. 154/1934 Sb. z. a n. výpověď s výpovědní lhůtou, končící se dne 31. ledna 1936. Výměrem Všeobecného pensijního ústavu v P. ze dne 15. února 1936 byla žalobci vyměřena roční pense 20.928 Kč 86 h od 1. února 1936. Uváděje, že žalovaná mohla se zřením na výměr ze dne 15. září 1928 propustiti žalobce jen za těch podmínek, které platí pro státní úředníky, tudíž buď ve smyslu § 80 služ. pragm. pro státní úředníky, nebo z disciplinárních důvodů, a že uvedená výpověď nebyla dána ani z disciplinárních důvodů, ani pro překročení 60. roku života a dosažení plné pense (35. služební rok), domáhá se žalobce zjištění, že pětiměsíční výpověď služebního poměru, daná žalobci dopisem ze dne 26. srpna 1935 k 31. lednu 1936, jest neúčinná a že žalobcův služební poměr na základě ustanovovacího dopisu ze dne

15. září 1922 trvá po právu. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle výměru ze dne 15. září 1922, č. 36081, byla žalobci přiznána úplná rovnost se státními úředníky až do ustanovení o propuštění, nastane-li trvalé zmenšení členstva, o kterážto ustanovení však v souzeném sporu nejde, takže pro žalobce platí zejména ustanovení § 80 služ. pragm., podle něhož úředník může býti přeložen na trvalý odpočinek, je-li trvale nezpůsobilý, aby vykonával své služební místo, nebo dosáhl-li 60. roku svého věku a zákonného nároku na plnou pensi. Ježto v souzené věci nebyla tvrzena trvalá nezpůsobilost žalobce k řádnému vykonávání jeho služby, jde tu jen o druhý předpoklad, resp. protože není sporno, že žalobce již překročil 60. rok svého věku, jde o to, zda dosáhl nároku na plnou pensi. Se zřetěním na to, že žalobce nemá vůči žalované zaměstnavatelce smluvní nárok na poskytování pense a že podléhal povinnému pensijnímu pojištění u Všeobecného pensijního ústavu v P., k němuž byl také přihlášen a vůči němuž získal také nároky podle zákona a pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, lze tu užiti předpisů o služebním poměru státních úředníků na poměr žalobce k žalované jen obdobně. Jde tudíž jen o otázku, zda žalobce dosáhl již dnem 31. ledna 1936 nároku na nejvyšší důchod, který mohl očekávati z titulu pensijního pojištění. Pro tu otázku jsou důležité předpisy o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, a to §§ 20, 21 a 24 zák. č. 26/1929 ve znění zákona č. 117/1934 Sb. z. a n. Rozhodnutí je tedy závislé na tom, zda jest označiti pensijní požitky, vyplácené žalobci pensijním ústavem při jeho pensionování koncem ledna 1936, za »plnou pensi« obdobně jako plnou pensi státních úředníků, při čemž se jako plná pense v uvedeném smyslu jeví pro žalobce podle jeho služební třídy nejvyšší možný důchod starobní renty. Jest nesporné, že žalobcovy aktivní služební příjmy, které byly u pensijního ústavu hlášeny, činily v posledních 30 příspěvkových měsících průměrně 37.304 Kč ročně, kdežto žalobci přísluší od 1. února 1936 renta pouze 20.928 Kč 86 h ročně. Tato částka nepředstavuje pro žalobce, který patří do desáté služební třídy, ani zdaleka nejvyšší částku renty, k níž by bylo nutným 480 příspěvkových měsíců, které však žalobce ke dni 31. ledna 1936 ještě zdaleka nemohl vykázati. Mohlo by jíti jen o to, zda jest započítati částky plynoucí žalobci při pojištění do starobní renty, příslušející žalobci podle zákona o pensijním pojištění. Tato tak zvaná dodatková renta jest vyplácena na základě smlouvy ze dne 5. dubna 1932, uzavřené mezi Všeobecným pensijním ústavem v P, a spojenými m.-d.-h-ými důlními revíry v M. Toto smluvní pojištění má povahu čistě soukromého pojištění, netvoří tedy jednotného pojištění s pojištěním podle pensijního zákona, je dokonce úplně mimo meze veškerých předpisů zákona o pensijním pojištění a zejména nemůže býti základnou pro započítání podle § 24 zák. o pens. poj. Odvolací soud dochází tudíž k závěru, že žalovaná výpovědí danou žalobci k 31. lednu 1936 vykročila z mezí smlouvy, že tudíž ona výpověď není vůči žalobci účinná.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby po doplnění řízení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud zjistil, že aktivní služební příjmy žalobcovy, které byly přihlášeny k pensijnímu pojištění, činily v posledních 30 příspěvkových měsících průměrně 37.304 Kč ročně a že žalobci přísluší od 31. ledna 1936 starobní důchod 20.928 Kč 86 h, a uvádí dále: »Tato částka nepředstavuje pro žalobce, který patří do desáté služební třídy, ani zdaleka nejvyšší částku renty, k níž by bylo nutným 480 příspěvkových měsíců, které však žalobce ke dni 31. ledna 1936 ještě zdaleka nemohl vykázati.« Mylně má tudíž dovolání za to, že odvolací soud částku 37.304 Kč ztotožňuje s největší částkou starobního důchodu, kteréž by mohl dosíci žalobce, kdyby jeho služební poměr nadále trval, nýbrž odvolací soud jen vyřkl, že pense žalobci vyplacená 20.928 Kč 86 h ročně není největším důchodem pro žalobce v jeho služební třídě dosažitelným, ježto k dosažení tohoto maxima je potřebí 480 příspěvkových měsíců, jichž však žalobce dne 31. ledna 1936 ještě nedosáhl. Dovolání samo připouští, že by žalobce, kdyby měl 480 příspěvkových měsíců v desáté služební třídě, mohl dosíci starobního důchodu aspoň 25.260 Kč, t. j. většího důchodu, než který mu jest vyplácen, a z toho je zřejmé, že žalobce v den dosažení 60. roku svého věku ještě nenabyl nároku na »plnou pensi« ve smyslu zrušovacího usnesení nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1937 Rv I 2847/36-2. Jiná jest otázka, zda lze důchod vyplácený žalobci z připojištění ve smyslu § 122 zák. o pens. poj. započísti do této »plné pense«, či nikoli. Odvolací soud to popírá, máje za to, že »připojištění« má povahu čistě soukromého pojištění, že netvoří tedy jednotného pojištění s pojištěním podle pensijního zákona, že jsouc úplně mimo meze předpisů o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, nemůže zvýšiti základnu starobního důchodu, kterou jest vypočísti výhradně podle § 24 dotč. zák.

Leč ve shora uvedeném rozhodnutí nejvyššího soudu bylo odůvodněno, že žalovaná pokladna přiznala žalobci úplnou paritu se státními úředníky, že tedy pro něho platí též ustanovení § 80 služ. pragm., že totiž na trvalý odpočinek může býti dán úředník mimo jiné, překročil-li šedesátý rok svého věku a dosáhl-li zákonitého nároku na plné výslužné, že však žalobce nemá vůči žalované revírní pokladně smluvního nároku na poskytování pense, že podléhal povinnému pensijnímu pojištění u Všeobecného pensijního ústavu v P., že k tomuto pojištění byl též přihlášen a že hledí-li se k rozporům mezi předpisy o služebním poměru státních úředníků a úpravou služebního poměru žalobcova, nelze předpisů použití u žalobce d o s l o v ě, nýbrž jen o b d o b ě.

Účelem ustanovení §§ 122 a 123 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. jest, aby se pojištěncům anebo jejich zaměstnavatelům umožnilo zvýšiti dávky zákonem zaručené nad zákonnou výměru a přizpůsobiti je tak lépe zvláštním potřebám jednotlivých pojištěnců t. zv. připojištěním u Všeobecného pensijního ústavu. Připojištění u Všeobecného pensijního ústavu má ovšem povahu pojištění nepovinného a

provádí se podle obdoby pojištění soukromého ve zvláštním oddělení Všeobecného pensijního ústavu a odděleným účtováním a hospodařením od oddělení pojištění zákonného. Leč na tom nezáleží v souzené věci, v níž má jedině význam, zda žalobce dosáhnuv 60. roku svého věku, nabyl nároku na odpočivné požitky rovnající se v podstatě nárokům státního úředníka na »plnou pensi«.

Bylo tvrzeno, že připojištění, o které jde, má svůj základ ve smlouvě ujednané mezi Všeobecným pensijním ústavem a útvarem jednajícím za žalovanou pokladnu, že se týkalo všech zaměstnanců řečené pokladny kolektivně, že příspěvky k tomuto pojištění zapravila výhradně zaměstnavatelka a že zaměstnanci při zřízení tohoto způsobu pojištění nebyli nijak zúčastněni, nýbrž že šlo výhradně o zvýšení jejich pojistných dávek, pokud na ně měli nárok podle předpisů zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců. Je-li tomu tak, jsou dávky na připojištění součástí dávek na zajištění odpočivného, neboť jak u normálních dávek na pensijní pojištění, tak u těchto zvláštních dávek z připojištění jde o zaopatření zaměstnance pro jeho stáří obdobně jako u pense státního úředníka. Normální dávky zaopatřil zaměstnavatel zaměstnanci jeho přihlášením k pensijnímu ústavu a placením příspěvků na zaměstnavatele připadajících, ony zvýšené dávky ujednáním připojištění u Všeobecného pensijního ústavu a zaplacením příslušných příspěvků a není tedy důvodu, proč by se při posouzení výše odpočivných požitků zaměstnancových nemělo přihlížeti k dávkám z připojištění, když při otázce, zda zaměstnanec dosáhl »plné pense«, lze jen obdobně užití předpisů platných pro státní úředníky a rozhoduje tudíž jen výše odpočivných příspěvků a nikoli též jejich pramen. Dosáhly-li odpočivné požitky žalobcovy i s připočítáním dávek z připojištění jeho aktivní příjmy v době, v níž dosáhl 60. roku svého věku — jak to tvrdí žalovaná — měl by v této rozhodující době příjmy rovnající se obdobně »plné pensi« státního úředníka a mohl býti dán do výslužby.

Odvolací soud vycházeje z mylného nazírání na věc, neobíral se předpoklady, za nichž podle hořejších vývodů bylo dávky z připojištění započísti do »plné pense«, a neučinil v tom směru potřebná skutková zjištění, která ovšem mohl spolehlivě učiniti teprve po provedení důkazů příslušnými smlouvami a dotazy u spojených m.-d.-h. důlních revírů v M. a Všeobecného pensijního ústavu v P. Věc není tudíž zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.) a musila proto znovu býti vrácena odvolacímu soudu k doplnění řízení a novému rozhodnutí.

Čís. 16739.

Hromadná smlouva ve smyslu § 114 b) živn. ř., která nebyla zemským úřadem schválena, nemá právní účinnosti, i když se podle ní členové živnostenského společenstva a pomocnické hromady řídili.

Na takové ujednání se nevztahuje vlád. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 24. února 1938, Rv II 1154/37.)